APULAISOIKEUSKANSLERI

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden laamanni

Rikosuhrimaksun määräämättä jättäminen ja huolellisuus tuomion laatimisessa

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastamisessa kiinnitettiin huomiota siihen, että Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus oli 17.5.2021 asiassa R 20/1053 antamassaan tuomiossa 21/121646 jättänyt määräämättä vastaajalle rikosuhrimaksun.

Tarkastuksessa kiinnitettiin lisäksi huomiota tuomion perusteluihin. Niissä oli todettu syyttäjän vaatineen vastaajan määräämistä liiketoimintakieltoon vähintään kolmeksi vuodeksi, jonka mukaisesti liiketoimintakielto on myös määrätty. Tuomion muut asiassa esitetyt vaatimukset -kohdassa oli kuitenkin todettu vastaajaa vaaditun määrättäväksi liiketoimintakieltoon ainakin viideksi vuodeksi. Tuomion liiketoimintakieltoa koskevat kirjaukset olivat siten keskenään ristiriitaiset.

SELVITYS

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut käräjätuomari on 21.10.2022 antanut häneltä pyytämäni selvityksen, jossa hän on todennut, että rikosuhrimaksu on jäänyt tuomitsematta epähuomiossa. Selvityksen mukaan rikosuhrimaksun määräämättä jättämiseen on osaltaan vaikuttanut se, ettei rikosuhrimaksua ollut merkitty haastehakemukseen. Käräjätuomari on todennut, että hänen on kiinnitettävä rikosuhrimaksuun jatkossa enemmän huomiota myös niissä tilanteissa, joissa vaatimusta ei ole haastehakemukseen merkitty.

Liiketoimintakiellon pituutta koskevien merkintöjen ristiriitaisuudesta käräjätuomari on kertonut, että syyttäjä oli haastehakemuksessa vaatinut viiden vuoden liiketoimintakieltoa. Käsittelyn aikana syyttäjän vaatimus oli kuitenkin muuttunut, ja syyttäjä oli katsonut kolmen vuoden mittaisen liiketoimintakiellon olevan riittävä. Syyttäjän vaatimuksen muuttuminen oli kuitenkin jäänyt merkitsemättä tuomion ”muut asiassa esitetyt vaatimukset” -kohtaan, minkä vuoksi tuomio vaikuttaa tältä osin ristiriitaiselta.

RATKAISU

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin määrää rikosuhrimaksun rangaistuksen tuomitessaan.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Vastaaja oli tuomittu rangaistukseen muun ohella törkeästä veropetoksesta ja törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta, jotka oli tehty osin ennen rikosuhrimaksusta annetun lain voimaantuloa ja osin lain voimaantulon jälkeen. Molemmista rikoksista ankarimmaksi rangaistukseksi on säädetty neljä vuotta vankeutta (rikoslain 29 luvun 2 § ja 4 b §). Käräjätuomari on menetellyt asiassa virheellisesti, kun hän ei ollut määrännyt vastaajaa suorittamaan rikosuhrimaksua.

Lisäksi käräjäoikeuden tuomio on ollut syyttäjän asiassa vaatiman liiketoimintakiellon pituuden osalta ristiriitainen. Käräjätuomari on menetellyt tältä osin huolimattomasti tuomiota laatiessaan.

Kiinnitän käräjätuomarin huomiota rikosuhrimaksun määräämistä koskevien säännösten noudattamiseen sekä huolellisuuteen tuomion laatimisessa.

Pyydän Teitä saattamaan ratkaisuni käräjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri Leo Lahtinen